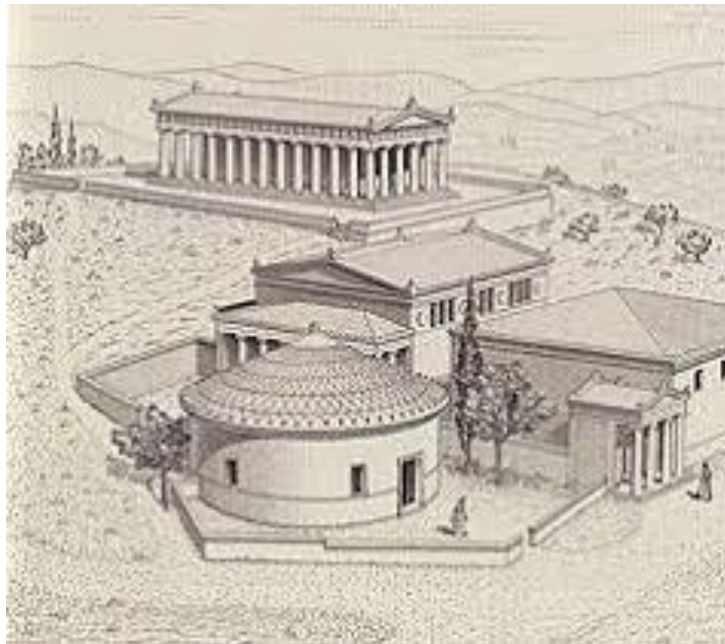
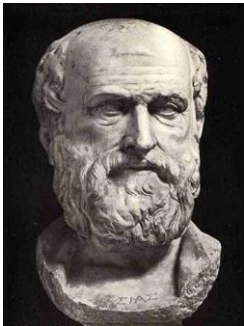

ΛΥΣΙΟΥ ΥΠΕΡ ΜΑΝΤΙΘΕΟΥ

Β' Λυκείου Ανθρωπιστικών Σπουδών
Κείμενο - μετάφραση

Στεφάνου Δημήτριος

ΚΕΙΜΕΝΟ §§ 1-3	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
<p>Εἰ μὴ συνήδειν, ὧ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας· ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι.</p> <p>ἐγὼ γὰρ οὕτω σφόδρα ἐμαυτῷ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος, ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούσῃ περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσεσθαι.</p> <p>ἀξιῶ δέ, ὧ βουλή, ἔάν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὡς εὔνοος εἰμὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδὲν πῶ μοι πλέον εἶναι. ἔάν δὲ φαίνωμαι καὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ παρὰ τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χείρους εἶναι. πρῶτον δὲ ἀποδείξω ὡς οὐκ ἵππευον [οὔτ' ἐπεδήμουν] ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.</p>	<p>1. Αν δεν ήξερα καλά, κύριοι βουλευτές, ότι οι κατηγοροί θέλουν με κάθε τρόπο να με βλάψουν, μεγάλη ευγνωμοσύνη θα χρωστούσα σ' αυτούς γι' αυτή την κατηγορία. Γιατί νομίζω ότι είναι αίτιοι πολύ μεγάλων αγαθών σε αυτούς που έχουν συκοφαντηθεί άδίκα, αυτοί που τους αναγκάζουν να λογοδοτήσουν για τις πράξεις της ζωής τους.</p> <p>2. Γιατί εγώ έχω τόσο μεγάλη εμπιστοσύνη στον εαυτό μου, ώστε ελπίζω ότι, κι αν ακόμη συμβαίνει να φέρεται κάποιος σε μένα άσχημα ή εχθρικά, όταν με ακούσει να μιλώ για τις πράξεις της ζωής μου, θα αλλάξει γνώμη και από `δω και πέρα θα με θεωρεί πολύ καλύτερο.</p> <p>3. Και έχω την αξίωση, κύριοι βουλευτές, αν μόνο αυτό σε σας αποδείξω, ότι δηλαδή συμπαθώ το παρόν πολίτευμα και ότι έχω αναγκασθεί να μετέχω στους ίδιους κινδύνους με σας ,να μην έχω ακόμη καμιά ωφέλεια· εάν όμως φανώ ότι και ως προς τα άλλα έχω ζήσει τίμια και αντίθετα από ό,τι πιστεύουν και λένε οι εχθροί μου, σας παρακαλώ από τη μια να επικυρώσετε την εκλογή μου και από την άλλη αυτούς να τους θεωρείτε χειρότερους. Πρώτα, λοιπόν, θα αποδείξω ότι δεν ήμουν ιππέας, ούτε ζούσα στην πατρίδα την εποχή που κυβερνούσαν οι τριάκοντα, ούτε πρόσφερα υπηρεσίες στο τότε καθεστώς.</p>

ΚΕΙΜΕΝΟ §§ 4-5	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
<p>Ἡμᾶς γὰρ ὁ πατήρ πρὸ τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφορᾶς ὡς Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ διαιτησομένους ἐξέπεμψε, καὶ οὔτε τῶν τειχῶν καθαιρουμένων <ἐπεδημοῦμεν> οὔτε μεθισταμένης τῆς πολιτείας, ἀλλ' ἦλθομεν πρὶν τοὺς ἀπὸ Φυλῆς εἰς τὸν Πειραιᾶ κατελθεῖν πρότερον πένθ' ἡμέραις.</p> <p>καίτοι οὔτε ἡμᾶς εἰκὸς ἦν εἰς τοιοῦτον καιρὸν ἀφιγμένους ἐπιθυμεῖν μετέχειν τῶν ἀλλοτρίων κινδύνων, οὔτ' ἐκεῖνοι φαίνονται τοιαύτην γνώμην ἔχοντες ὥστε καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ τοῖς μηδὲν ἑξαμαρτάνουσι μεταδιδόναί τῆς πολιτείας, ἀλλὰ μᾶλλον ἠτίμαζον καὶ τοὺς συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον.</p>	<p>4. Ο πατέρας μου, δηλαδή, πριν από την καταστροφή στον Ελλήσποντο μάς έστειλε μακριά στον Σάτυρο, τον βασιλιά του Πόντου, για να ζήσουμε (κοντά του) και δεν βρισκόμαστε εδώ ούτε όταν γκρεμίζονταν τα τείχη ούτε όταν άλλαζε το καθεστώς, αλλά επιστρέψαμε πέντε μέρες πριν κατεβούν στον Πειραιά άνδρες που ξεκίνησαν από την Φυλή.</p> <p>5. Και πραγματικά ούτε εμείς ήταν φυσικό, αφού είχαμε έλθει εδώ σε τέτοιες περιστάσεις, να επιθυμούμε να συμμετέχουμε στους ξένους κινδύνους, ούτε εκείνοι προφανώς είχαν τέτοια γνώμη, ώστε να παρέχουν αξιώματα στη διοίκηση της πολιτείας και σε όσους ζούσαν στα ξένα και σε όσους δεν διέπραξαν κανένα αδίκημα, αλλά αντίθετα στερούσαν τα πολιτικά δικαιώματα και από εκείνους που κατέλυσαν μαζί τους τη δημοκρατία.</p>

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ § 6-8	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
<p><6> Ἐπειτα δὲ ἓκ μὲν τοῦ σανιδίου τοὺς ἵππεύσαντας σκοπεῖν εὐηθὲς ἔστιν· ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων ἵππεύειν οὐκ ἔνεισιν, ἔνιοι δὲ τῶν ἀποδημούντων ἐγγεγραμμένοι εἰσίν. ἐκεῖνος δ' ἔστιν ἔλεγχος μέγιστος· ἐπειδὴ γὰρ κατήλθετε, ἐψηφίσασθε τοὺς φυλάρχους ἀπενεγκεῖν τοὺς ἵππεύσαντας, ἵνα τὰς καταστάσεις ἀναπράξητε παρ' αὐτῶν.</p> <p><7> ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὔτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίκοις οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα. καίτοι πᾶσι ῥάδιον τοῦτο γνῶναι, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις, εἰ μὴ ἀποδείξειαν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς ζημιοῦσθαι. ὥστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἓκ μὲν γὰρ τούτων ῥάδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς ἵππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων ἀπενεχθῆναι.</p> <p><8> Ἔτι δέ, ὦ βουλή, εἴπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν ἦν ἔξαρνος ὡς δεινόν τι πεποιηκῶς, ἀλλ' ἤξιουν, ἀποδείξας ὡς οὐδεὶς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. ὁρῶ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτῃ τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἵππευσάντων βουλευόντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἱπάρχους κεχειροτονημένους. ὥστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογία, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι. Ἄνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον.</p>	<p>6. Εξάλλου, το να προσπαθεῖ κανεῖς να εξακριβώσῃ αὐτοὺς που υπηρέτησαν ὡς ἱππεῖς με βάση τα γραμμένα στην πινακίδα ονόματα, εἶναι ἀνόητο: γιατί σ' αὐτὴν δεν περιλαμβάνονται πολλοὶ ἀπ' ὅσους παραδέχονται ὅτι υπηρετοῦσαν στο ἱππικό, ἐνῶ εἶναι γραμμένοι μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς που ζούσαν στα ξένα. Ἀντίθετα ἡ πιο μεγάλη ἀπόδειξη εἶναι ἡ ἐξῆς: ὅταν δηλαδή επιστρέψατε ἀπὸ τὴν ἐξορία, αποφασίσατε οἱ φύλαρχοι να σας παραδώσουν κατάλογο τῶν ἱππέων, για να εἰσπράξετε πίσω ἀπ' αὐτοὺς τὸ ἐπίδομα.</p> <p>7. Κανεῖς, λοιπόν, δεν θα μπορούσε να ἀποδείξει οὔτε ὅτι ἐγὼ περιλήφθηκα ἀπὸ τοὺς φυλάρχους στους καταλόγους οὔτε ὅτι παραπέμφθηκα στους δημόσιους συνηγόρους, οὔτε ὅτι ἐπέστρεψα χρήματα. Καὶ ὁμως εἶναι εὐκόλο ὅλοι να κατανοήσουν αὐτό, ὅτι οἱ φύλαρχοι, εἰάν δεν παρουσίαζαν στους καταλόγους ὅλους ὅσοι εἶχαν πάρει τὸ ἐπίδομα τοῦ ἱπέα, ἦταν υποχρεωμένοι οἱ ἴδιοι να καταβάλουν τὰ χρήματα. Ἐπομένως πολὺ πιο δίκαιο θα ἦταν να ἔχετε ἐμπιστοσύνη σε ἐκείνους τοὺς καταλόγους παρά σ' αὐτοὺς: γιατί ἀπὸ αὐτοὺς ἦταν εὐκόλο σε ὅποιον ἠθελε να σβῆσει τὸ ὄνομά του, σε ἐκείνους ὁμως τοὺς καταλόγους ἦταν υποχρεωτικό να παρουσιαστοῦν ἀπὸ τοὺς φυλάρχους ὅποιοι υπηρέτησαν στο ἱππικό.</p> <p>8. Επιπλέον, κύριοι βουλευτὲς ἀν εἶχα υπηρετήσῃ ὡς ἱπέας, δε θα τὸ ἀρνιόμουν ἐπίμονα, σαν να εἶχα κάνει κάτι φοβερό, ἀλλὰ θα ἀπαιτούσα, εφόσον ἀπεδείκνυα ὅτι κανένας ἀπὸ τοὺς πολῖτες δεν ζημιώθηκε ἀπὸ μένα, να ἐπικυρωθεῖ ἡ ἐκλογή μου. Εξάλλου βλέπω ὅτι καὶ σεις ἔχετε αὐτὴ τὴ γνώμη, καὶ πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς που τότε υπηρέτησαν ὡς ἱππεῖς εἶναι βουλευτὲς καὶ πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἐπίσης εἶχαν ἐκλεγεί στρατηγοὶ καὶ ἀρχηγοὶ τοῦ ἱππικού. Συνεπῶς να ἔχετε ὑπόψη σας ὅτι για κανένα ἄλλο λόγο δεν ἀπολογούμαι, παρά γιατί τόλμησαν ολοφάνερα να πουν ψέματα εἰς βάρος μου. Ἀνέβα, μάρτυς, παρακαλῶ καὶ κατάρθεσε.</p>

ΚΕΙΜΕΝΟ §§ 9-10	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
<p>Περὶ μὲν τοίνυν αὐτῆς τῆς αἰτίας οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλειῶν λέγειν· δοκεῖ δέ μοι, ὦ βουλή, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων προσήκειν ἀπολογεῖσθαι, ἐν δὲ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον εἶναι παντὸς τοῦ βίου λόγον διδόναι. δέομαι οὖν ὑμῶν μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαι μου. ποιήσομαι δὲ τὴν ἀπολογίαὶν ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων.</p> <p>Ἐγὼ γὰρ πρῶτον μὲν οὐσίας μοι οὐ πολλῆς καταλειφθείσης διὰ τὰς συμφορὰς καὶ τὰς τοῦ πατρὸς καὶ τὰς τῆς πόλεως, δύο μὲν ἀδελφὰς ἐξέδωκα ἐπιδοῦς τριάκοντα μνᾶς ἑκατέρᾳ, πρὸς τὸν ἀδελφὸν δ' οὕτως ἐνειμάμην ὥστ' ἐκείνον πλέον ὁμολογεῖν ἔχειν ἐμοῦ τῶν πατρῶων, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας οὕτως βεβίωκα ὥστε μηδεπώποτε μοι μηδὲ πρὸς ἓνα μηδὲν ἔγκλημα γενέσθαι.</p>	<p>9. Για την ίδια, λοιπόν, την κατηγορία δεν ξέρω γιατί πρέπει να πω περισσότερα ἔξάλλου, κύριοι βουλευτές, νομίζω ότι στους άλλους δικαστικούς αγώνες πρέπει (ο κατηγορούμενος) να απολογείται μόνο για τις ίδιες τις κατηγορίες, στις δίκες όμως για επικύρωση εκλογής είναι δίκαιο να αναφέρεται σε όλη του τη ζωή. Σας παρακαλώ, λοιπόν, να με ακούσετε με καλή διάθεση. Πάντως θα απολογηθῶ όσο μπορώ πιο σύντομα.</p> <p>10. Εγώ, λοιπόν, πρώτον, αν και δεν κληρονόμησα μεγάλη περιουσία εξαιτίας των συμφορών και του πατέρα μου και της πόλης μας, πάντρεψα δύο αδελφές δίνοντας προίκα στην καθεμιά τριάντα μνες και με τον αδελφό μου έτσι μοιράστηκα την περιουσία, ώστε και εκείνος να παραδέχεται ότι πήρε μεγαλύτερο μέρος από ότι εγώ από την πατρική περιουσία, και απέναντι σε όλους τους άλλους έτσι έχω συμπεριφερθεί στη ζωή μου, ώστε ποτέ μέχρι τώρα να μην έχω δώσει καμία αφορμή παραπόνου σε κανένα.</p>

ΚΕΙΜΕΝΟ §§ 11-13	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
<p>[11] καὶ τὰ μὲν ἴδια οὕτως διώκηκα· περὶ δὲ τῶν κοινῶν μοι μέγιστον ἠγοῦμαι τεκμήριον εἶναι τῆς ἐμῆς ἐπιεικείας, ὅτι τῶν νεωτέρων ὅσοι περὶ κύβους ἢ πότους ἢ [περὶ] τὰς τοιαύτας ἀκολασίας τυγχάνουσι τὰς διατριβὰς ποιούμενοι, πάντας αὐτοὺς ὄψεσθέ μοι διαφόρους ὄντας, καὶ πλεῖστα τούτους περὶ ἐμοῦ λογοποιοῦντας καὶ ψευδομένους. καίτοι δῆλον ὅτι, εἰ τῶν αὐτῶν ἐπεθυμοῦμεν, οὐκ ἂν τοιαύτην γνώμην εἶχον περὶ ἐμοῦ.</p> <p>[12] ἔτι δ', ὧ βουλή, οὐδεὶς ἂν ἀποδείξει περὶ ἐμοῦ δύναιτο οὔτε δίκην αἰσχροῦν οὔτε γραφὴν οὔτε εἰσαγγελίαν γεγεννημένην· καίτοι ἐτέρους ὁρᾶτε πολλάκις εἰς τοιοῦτους ἀγῶνας καθεστηκότας. πρὸς τοίνυν τὰς στρατείας καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους σκέψασθε οἷον ἐμαυτὸν παρέχω τῇ πόλει.</p> <p>[13] πρῶτον μὲν γάρ, ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἀλίαρτον ἔδει βοηθεῖν, ὑπὸ Ὀρθοβούλου κατειλεγμένος ἱππεύειν ἐπειδὴ πάντας ἐώρων τοῖς μὲν ἱππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομίζοντας, τοῖς δ' ὀπλίταις κίνδυνον ἠγουμένους, ἐτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον ἐγὼ προσελθὼν ἔφην τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλεῖψαί με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἠγούμενος αἰσχροῦν εἶναι τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἐμαυτῷ παρασκευάσαντα στρατεύεσθαι. Καὶ μοι ἀνάβηθι, Ὀρθόβουλε.</p>	<p>11. Καὶ τις ιδιωτικὴς μου υποθέσεις ἐτσι ἔχω διευθύνει ἄν για τὸν δημόσιο βίον μου, ὅμως, νομίζω ὅτι εἶναι για μένα πολὺ μεγάλη ἀπόδειξη τῆς ἐντιμότητάς μου τὸ γεγονὸς ὅτι, ὅσοι ἀπὸ τοὺς νεώτερου συμβαίνει να χάνουν τὸν καιρὸ τους στα ζάρια ἢ σε γλέντια ἢ σε τέτοιες ἀσωτίες, θα δεῖτε ὅτι ὅλοι αὐτοὶ εἶναι ἐχθρικοὶ σε μένα καὶ ὅτι αὐτοὶ διαδίδουν ψευδεῖς φήμες για μένα καὶ λένε ψέματα. Καὶ ὅμως εἶναι φανερό ὅτι, ἀν ἐπιθυμοῦσαμε τα ἴδια πράγματα, δὲν θα εἶχαν τέτοια γνώμη για μένα.</p> <p>12. Ἐπιπλέον, κύριοι βουλευτές, κανεὶς δὲν θα μποροῦσε να ἀποδείξει για μένα ὅτι ἔχω ἐμπλακεῖ σε βρώμικη ιδιωτικὴ δίκη οὔτε σε ἐγγραφὴ καταγγελία οὔτε σε μήνυση για δημόσιο ἀδίκημα· καὶ ὅμως βλέπετε ἄλλους να ἔχουν ἐμπλακεῖ πολλές φορές σε τέτοιους δικαστικούς ἀγῶνες. Σκεφτεῖτε ἀκόμα, πόσο πρόθυμα ἐκπληρώνω τὸ καθήκον πρὸς τὴν πατρίδα ὅσον ἀφορᾶ στις ἐκστρατείες καὶ στους κινδύνους τοὺς πολεμικούς.</p> <p>13. Κατ' ἀρχὴν, ὅταν συνάψατε συμμαχία με τοὺς Βοιωτοὺς καὶ ἐπρεπε να τοὺς βοηθήσετε στην Ἀλίαρτο, μολονὶ εἶχα καταγραφεί ἀπὸ τὸν Ὀρθόβουλο στο ἱππικό, ἐπειδὴ ἐβλεπα ὅτι ὅλοι νόμιζαν ὅτι οἱ ἱππεῖς ἐπρεπε να εἶναι ἀσφαλεῖς, ἐνῶ οἱ ὀπλίτες διέτρεχαν κίνδυνο, παρόλο που ἄλλοι κατατάχθηκαν στο ἱππικό χωρὶς να υποβληθῶν σε δοκιμασία ἀντίθετα με τὸ νόμο, ἐγὼ, ἀφού παρουσιάστηκα, εἶπα στον Ὀρθόβουλο να με σβῆσει ἀπὸ τὸν κατάλογο, ἐπειδὴ πίστευα ὅτι ἦταν ντροπή, ἐνῶ τὸ κύριο σῶμα ἐπρόκειτο να ἐκτεθεῖ σε κίνδυνο, να ἐκστρατεύσω ἔχοντας ἐξασφαλίσει τὸν εαυτό μου. Καὶ παρακαλῶ, Ὀρθόβουλε, ἀνέβα να καταθέσεις.</p>

ΚΕΙΜΕΝΟ §§ 14-17	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
<p>[14] εἰ μέντοι τι μέρος περίεστι τῶν πολιτῶν ὃ τι τῶν αὐτῶν μετέσχε τούτῳ πραγμάτων, μετ' ἐκείνων, ἐάν ποτε (ὃ μὴ γένοιτο) λάβωσι τὴν πόλιν, βουλεύειν ἀξιούτω. Ὡς οὖν ὥκει τε ἐν Ἰρωπῶ ἐπὶ προστάτου καὶ ἐκέκμητο ἱκανὴν οὐσίαν καὶ οὐτ' ἐν τῷ Πειραιεῖ οὐτ' ἐν τῷ ἄστει ἔθετο τὰ ὄπλα, ἵνα εἰδῆτε ὅτι ταῦτα πρῶτον ἀληθῆ λέγω, ἀκούσατε τῶν μαρτύρων. ΜΑΡΤΥΡΕΣ [15] Μετὰ ταῦτα τοίνυν, ὦ βουλή, εἰς Κόρινθον ἐξόδου γενομένης καὶ πάντων προειδόντων ὅτι δεήσει κινδυνεύειν, ἐτέρων ἀναδυομένων ἐγὼ διεπραξάμην ὥστε τῆς πρώτης τεταγμένος μάχεσθαι τοῖς πολεμίοις· καὶ μάλιστα τῆς ἡμετέρας φυλῆς δυστυχησάσης, καὶ πλείστων ἐναποθανόντων, ὕστερος ἀνεχώρησα τοῦ σεμοῦ Στειριῶς τοῦ πᾶσιν ἀνθρώποις δειλίαν ὠνειδικότος.</p> <p>[16] καὶ οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον μετὰ ταῦτα ἐν Κορίνθῳ χωρίων ἰσχυρῶν κατελιμμένων, ὥστε τοὺς πολεμίους μὴ δύνασθαι παριέναι, Ἀγησιλάου δ' εἰς τὴν Βοιωτίαν ἐμβαλόντος ψηφισαμένων τῶν ἀρχόντων ἀποχωρῆσαι τάξεις αἵτινες βοηθήσουσι, φοβουμένων ἀπάντων (εἰκότως, ὦ βουλή· δεινὸν γὰρ ἦν ἀγαπητῶς ὀλίγῳ πρότερον σεσωσμένους ἐφ' ἕτερον κίνδυνον ἰέναι) προσελθὼν ἐγὼ τὸν ταξίαρχον ἐκέλευον ἀκλήρωτὶ τὴν ἡμετέραν τάξιν πέμπειν.</p> <p>[17] ὥστ' εἴ τινες ὑμῶν ὀργίζονται τοῖς τὰ μὲν τῆς πόλεως ἀξιούσι πράττειν, ἐκ δὲ τῶν κινδύνων ἀποδιδράσκουσιν, οὐκ ἂν δικαίως περὶ ἐμοῦ τὴν γνώμην ταύτην ἔχοιεν· οὐ γὰρ μόνον τὰ προσταττόμενα ἐποίουν προθύμως, ἀλλὰ καὶ κινδυνεύειν ἐτόλμων.</p>	<p>[14] Αφού συγκέντρώθηκαν λοιπόν οι συνδημότες μου, πριν από την εκστρατεία, επειδή κατάλαβα ότι μερικοί από αυτούς από τη μια είναι αγαθοί και πρόθυμοι πολίτες, από την άλλη όμως, ειχαν ἔλλειψη από εφόδια, είπα ότι πρέπει οι εύποροι να προσφέρουν τα απαραίτητα στους φτωχούς. Και όχι μόνο αυτό συμβούλευα στους άλλους, αλλά και ο ίδιος ἔδωσα σε δύο άνδρες τριακόσιες δραχμές στον καθένα, όχι επειδή ἔχω τάχα μεγάλη περιουσία, αλλά για να αποτελέσει αυτό παράδειγμα στους άλλους.</p> <p>[15] Μετά από αυτά, κύριοι βουλευτές, όταν έγινε εκστρατεία στην Κόρινθο, και ὅλοι γνώριζαν από πριν ότι πρόκειται να κινδυνεύσουμε, ενώ ἄλλοι αποσύρονταν, ἐγὼ κατάφερα ἔχοντας θέση στην πρώτη γραμμὴ να πολεμῶ τους εχθρούς. Και μάλιστα ἐνῶ η δική μας φυλὴ νικήθηκε και πολλοί σκοτώθηκαν, ἐγὼ ἀποχώρησα μετὰ και ἀπὸ τον ἀλαζόνα Στειριέα, ο οποίος εἶχε κατηγορήσει ὅλους τους ἀνθρώπους για δειλία.</p> <p>[16] Και ὕστερα ὄχι ἀπὸ πολλές ἡμέρες μετὰ ἀπὸ αὐτά, ὅταν στην Κόρινθο εἶχαν καταληφθεῖ οχυρές τοποθεσίες, για να μην μποροῦν οι εχθροὶ να περάσουν, και ο Αγησίλαος εἰσέβαλε στη Βοιωτία, οι ἄρχοντες ἀποφάσισαν να ἀποχωρήσουν μερικά τάγματα, για να (σπεύσουν να) βοηθήσουν, αν και ὅλοι φοβόντουσαν (και εύλογα, κύριοι βουλευτές· διότι ἦταν φοβερό αὐτοὶ που πριν ἀπὸ λίγο μόλις και μετὰ βίας εἶχαν σωθεῖ να τρέξουν σε ἄλλον κίνδυνο) ἐγὼ ἀφού πλησίασα παρακαλοῦσα τον ταξίαρχο, να στείλει το δικό μου τάγμα χωρίς κλήρωση.</p> <p>[17] Ὡστε, αν κάποιοι ἀπὸ εσάς ὀργίζονται με αὐτοὺς που ἔχουν την αξίωση ἀπὸ τη μια να ασχολοῦνται με τα δημόσια πράγματα, δραπετεύουν ὁμως ἀπὸ τους κινδύνους, δεν θα ἦταν δίκαιο να ἔχουν αὐτὴ την γνώμη για μένα· διότι ὄχι μόνο ἐκτελοῦσα τις διαταγές με προθυμία, ἀλλὰ και τολμοῦσα να κινδυνεύω. Και</p>

καὶ ταῦτ' ἐποιοῦν οὐχ ὡς οὐ δεινὸν ἠγούμενος εἶναι Λακεδαιμονίοις μάχεσθαι, ἀλλ' ἵνα, εἴ ποτε ἀδίκως εἰς κίνδυνον καθισταίμην, διὰ ταῦτα βελτίων ὑφ' ὑμῶν νομιζόμενος ἀπάντων τῶν δικαίων τυγχάνοιμι. Καί μοι ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.	αυτά τα έκανα όχι επειδή πίστευα ότι δεν είναι φοβερό να πολεμώ με τους Λακεδαιμονίους, αλλά με σκοπό, σε περίπτωση που μπλεκόμουν άδικα σε δικαστικό αγώνα, να βρω το δίκιο μου, θεωρούμενος από σας για όλα τα παραπάνω καλύτερος. Γι' αυτό ανεβείτε για να καταθέσετε γι' αυτά.
--	--

ΚΕΙΜΕΝΟ §§ 18-19	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
<p>Τῶν τοίνυν ἄλλων στρατειῶν καὶ φρουρῶν οὐδεμιᾶς ἀπελείφθην πώποτε, ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον διατετέλεκα μετὰ τῶν πρώτων μὲν τὰς ἐξόδους ποιούμενος, μετὰ τῶν τελευταίων δὲ ἀναχωρῶν. καίτοι χρῆ τούς φιλοτίμους καὶ κοσμίως πολιτευομένους ἐκ τῶν τοιούτων σκοπεῖν, ἀλλ' οὐκ ἴ τις κομᾶ, διὰ τοῦτο μισεῖν· τὰ μὲν γὰρ τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα οὔτε τούς ιδιώτας οὔτε τὸ κοινὸν τῆς πόλεως βλάπτει, ἐκ δὲ τῶν κινδυνεύειν ἐθελόντων πρὸς τούς πολεμίους ἅπαντες ὑμεῖς ὠφελείσθε.</p> <p>ὥστε οὐκ ἄξιον ἀπ' ὄψεως, ὧ βουλή, οὔτε φιλεῖν οὔτε μισεῖν οὐδένα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν· πολλοὶ μὲν γὰρ μικρὸν διαλεγόμενοι καὶ κοσμίως ἀμπεχόμενοι μεγάλων κακῶν αἴτιοι γεγόνασιν, ἔτεροι δὲ τῶν τοιούτων ἀμελοῦντες πολλὰ κάγαθὰ ὑμᾶς εἰσιν εἰργασμένοι.</p>	<p>18. Λοιπόν, ἀπὸ τις ἄλλες εκστρατείες και αποστολές καμία ποτέ μέχρι τώρα δεν παραμέλησα, αντίθετα όλον τον καιρό συνεχῶς μεταξύ των πρώτων εκστράτευτα και ανάμεσα στους τελευταίους υποχωρούσα. Και πραγματικά, αυτούς που ζουν με φιλοτιμία και φρονιμάδα ἀπὸ τέτοια ἔργα πρέπει να τους κρίνετε και όχι αν κάποιος έχει μακριά μαλλιά για αυτόν τον λόγο να τον μισείτε· γιατί τέτοιες συνήθειες οὔτε τους πολίτες, οὔτε το δημόσιο βλάπτουν, ἀπὸ αυτούς ὁμως, που θέλουν να ρίχνονται στους κινδύνους εναντίον των εχθρῶν ὅλοι εσεῖς ὠφελείσθε.</p> <p>19. Επομένως, δεν είναι δίκαιο ἀπὸ την εξωτερική εμφάνιση, κύριοι βουλευτές, οὔτε να αγαπάτε, οὔτε να μισείτε κανένα, ἀλλὰ ἀπὸ τα ἔργα να κρίνετε· γιατί πολλοί, αν και μιλούν λίγο και ντύνονται με ευπρέπεια, ἔχουν γίνει αἴτιοι μεγάλων κακῶν, ενώ ἄλλοι, αν και αδιαφοροῦν γι' αυτά, ἔχουν κάνει για σας πολλές καλές πράξεις.</p>

ΚΕΙΜΕΝΟ §§ 20-21	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
<p>Ἦδη δέ τινων ἡσθόμην, ᾧ βουλή, καὶ διὰ ταῦτα ἀχθο- μένων μοι, ὅτι νεώτερος ὢν ἐπεχείρησα λέγειν ἐν τῷ δήμῳ. ἐγὼ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἠναγκάσθην ὑπὲρ τῶν ἑμαυτοῦ πραγμάτων δημηγορῆσαι, ἔπειτα μέντοι καὶ ἑμαυτῷ δοκῶ φιλο- τιμότερον διατεθῆναι τοῦ δέοντος, ἅμα μὲν τῶν προγόνων ἐνθυμούμενος, ὅτι οὐδὲν πέπαυνται τὰ τῆς πόλεως πράττοντες, ἅμα δὲ ὑμᾶς ὁρῶν (τὰ γὰρ ἀληθῆ χρῆ λέγειν) τοὺς τοιοῦτους μόνους ἀξιους <τινὸς> νομίζοντας εἶναι· ὥστε ὁρῶν ὑμᾶς ταύτην τὴν γνώμην ἔχοντας τίς οὐκ ἂν ἐπαρθείη πράττειν καὶ λέγειν ὑπὲρ τῆς πόλεως; ἔτι δὲ τί ἂν τοῖς τοιοῦτοις ἀχθοισθε; οὐ γὰρ ἕτεροι περὶ αὐτῶν κρι- ταί εἰσιν, ἀλλ' ὑμεῖς.</p>	<p>ΕΠΙΛΟΓΟΣ: 20-21</p> <p>20. Κύριοι βουλευτές, κατάλαβα πια ὅτι μερικοὶ δυσαρεστούνται με μένα καὶ για τὸν ἐξῆς λόγο, ἐπειδὴ δηλαδή, ἐνῶ ἡμουν νεώτερος, τόλμησα νὰ μιλήσω στὴν συνέλευση τοῦ λαοῦ. Εγὼ, ὅμως, κατ' ἀρχὴν ἀναγκάστηκα νὰ ἀγορεύσω για τὶς δικές μου υποθέσεις, ἐξάλλου καὶ ὁ ἴδιος νομίζω ὅτι ἐπέδειξα μεγαλύτερη φιλοδοξία ἀπ' ὅ,τι ἐπρεπε, ἀπὸ τὴ μια ἐπειδὴ σκεπτόμουν ὅτι οἱ πρόγονοι ποτὲ δὲν ἐπάψαν νὰ ἀσχολοῦνται με τὴν πολιτικὴ,</p> <p>21. καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἐπειδὴ ἐβλεπα (διότι τὴν ἀλήθεια πρέπει νὰ λέω) ὅτι εσεῖς τέτοιους μόνον (νέους) θεωροῦσατε ἀξιόλογους· ποιος λοιπὸν πολίτης, βλέποντας εσὰς νὰ ἔχετε αὐτὴ τὴ γνώμη, δὲν θα υπερηφανευόταν νὰ πράττει καὶ νὰ μιλάει για χάρη τῆς πόλεως; Εξάλλου γιατί στενοχωριέστε με τέτοιους πολίτες; Αφοῦ δὲν εἶναι ἄλλοι που τους κρίνουν ἀλλὰ εσεῖς.</p>

